

Gatlif ne seže Kusturici niti do prvega kadra

Zdenko Vrdlovec

LJUBLJANA – O odprtju 17. Liffa, ki je sicer dogodek s tega petka, je vendarle treba povedati, da so prireditelji resda poskrbeli za še kar zabaven prolog z glasbenimi skeči, ki so imitirali nemi film, zato pa je skoraj nepojmljivo, zakaj so med stotimi festivalskimi filmi izbrali za slovesno odprtje prav **Gatlifovo** *Transilvanijo*. Zaradi domneve, da ima ljubljansko občinstvo rado »Cigane« na filmskem platnu? Že, ampak te »ljubezni« se je ljubljansko občinstvo naučilo ob nekaterih **Kusturičevih** filmih, ki pa jim ta francosko-romunska Transilvanija ne seže niti do prvega kadra in zato ni vredna niti kritike.

Eden najboljših filmov prvih liffovskih dni je nedvomno *Flandrija* francoskega cineasta **Bruna Dumonta**. V njegovih filmih (*Jezusovo življenje*, *Človečnost*) stvari in bitja obstajajo tako, kot da smo soočeni z nekim izvornim in izvornim svetom: seveda obstajajo v podobah in zvokih, ki pa delujejo tako, kot da bi se jih držala teža zemlje in njenih bitij ali kot da bi bili sledovi mučnega, težavnega in zapletenega človeškega obstoja. Dumont se odlikuje tudi z darom za odkrivanje bolečnih, slabotnih, zavrtih ali v neko bolečino zaprtih človeških figur, kot je policist Pharaon v *Človečnosti* ali kmečki fant André Demester v *Flandriji*. Prvi je bil tako rekoč utelešena sočutnost, medtem ko ima André, prav nasprotno, težave z izražanjem emocij. Če ima z Barbe nekje na robu njive spolni odnos, je to zanj skoraj tako, kot da bi s traktorjem oral njivo (kar tudi res počne takoj v naslednjem kadru), ne zmore pa ji priznati ljubezni (rajši jo celo zanika), za kar se mu Barbe maščuje tako, da zanosi z njegovim prijateljem Blondelom. Oba prijatelja sta vpoklicana v vojsko in se znajdeta v vojni v neki severnoafriški državi. Doma iz hladne, blatne in mokre Flandrije, se znajdeta v vroči, prašni in suhi deželi, kjer kmečka opravila potekajo z radikalno drugačnimi (posiljevanje, ubijanje) prijemi, a jih opravljata z enako rutino in enakim občutkom dolžnosti kot prva. In kakor je rezultat prvih poljedelski pridelek, je posledica drugih smrt, ki doleti vse Andréjeve vojne kompanjone. Tudi njegovega prijatelja Blondela, ki ga je André sam pustil umreti: kot da bi odšel v vojno v tisto daljno, vročo in puščavsko deželo le zato, da bi se znebil ljubezenskega tekmeca iz domače hladne in vlažne Flandrije, kjer svojemu dekletu vse do vrnitve iz vojne ni znal izraziti ljubezni.